

با حضور مقام معظم رهبری برگزار شد

مراسم عزاداری روز شهادت حضرت امام سجاد علیه‌السلام

پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: در سالروز شهادت حضرت امام علی‌بن‌الحسین زین‌العابدین علیه‌السلام، مراسم سوگواری و عزاداری در حسینیه امام خمینی (ره) با حضور مقام معظم رهبری برگزار شد. در این مراسم که به علت رعایت...

صفحه ۲

سه‌شنبه ۲۵ شهریور ۱۳۹۹ - ۲۶ محرم ۱۴۴۲ - ۱۵ سپتامبر ۲۰۲۰

تیتراها

گفت‌وگوی «شرق» با یکی از ساکنان لنج «سراج»

ماجرای اسارت هولناک در سومالی

صفحه ۵

اولین قربانی دوستی

چر چیل و استالین

صفحه ۳

نه اصولگرا نه اصلاح‌طلب، ایده‌ای برای ۱۴۰۰!

فراجناحی از کدام جناح؟

صفحه ۲

ایران خودرو در پاسخ به گزارش شرق:

تجمع صورت نگرفته است

صفحه ۵

گفت‌وگو با عباس عبدی
زنان شجاعانه پیشگام شدند

صفحه آخر

گفت‌وگو با شهرام مکری
جشنواره ونیز به سینمای ایران توجه دارد

صفحه ۶

گفت‌وگو با قاسم محبعلی
ایران باید با خونسردی برخورد کند

صفحه ۴

حرف اول

توهم تورم؟

حسین حقگو . کارشناس اقتصادی

رئیس بانک مرکزی اخیرا در یادداشتی در صفحه اینستاگرام خود، ضمن استقبال از نقد

از این افراد خواست در انتقادهای خود دو نکته را در نظر داشته باشند،

یکی آنکه وضعیت اقتصادی کشور درحال حاضر وضعیتی عادی نیست؛ از این رو «بدیهی است که

بسیاری از پیشنهادها و راهکارها» قابلیت اجرا ندارند.

مرکزی در این دو سال به اطلاع مردم رسیده و بخش مهمی از اقدامات خدمتگزاران شما مردم

در بانک مرکزی، مربوط به فعالیت‌هایی است که برای جلوگیری از سوءاستفاده واضعان فشار

حداکتری، سخنی از آنها به میان نیاورده‌ایم.» (رسانه‌ها - ۹۹/۶/۲۲)

هر دو این مطالب صحیح‌اند و بر سر آنها مناقش‌های با رئیس بانک مرکزی وجود ندارد.

مشکل آنجاست که خود مسئولان این نهاد اصرار به عادی‌بودن وضعیت دارند و وعده‌هایی

می‌دهند که تحقق آنها بسیار بعید است. نمونه بارز آن وعده تورم ۲۰ تا ۲۴درصدی در پایان

امسال است.

اوایل خردادماه بود که بانک مرکزی با انتشار بیانیه‌ای تحلیلی و به‌نوعی آسیب‌شناسانه از علل

بروز تورم دورقمی در پنج دهه اخیر در اقتصاد کشور «هدف نرخ تورم را ۲۲ درصد با دامنه مثبت

و منفی دو واحد درصد» تعیین کرد و با توجه به «کاهش قیمت‌های جهانی، حجم اوراق در حال

انتشار، وضعیت ترازنامه بانک‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری و نرخ‌های سود موجود این هدف

را قابل دستیابی دانست. طبق این بیانیه «با توجه به نرخ‌های سود، سیاست پولی همچنان

انبساطی باقی می‌ماند، ولی به‌تدریج و با بازگشت متغیرهای واقعی به روندهای طبیعی، از انبساط

سیاست پولی کاسته شده و نرخ تورم روند کاهشی خود را حفظ خواهد کرد...» (بیانیه

بانک مرکزی - رسانه‌ها - ۹۹/۳/۶).

حدود سه ماه از آن تاریخ می‌گذرد و اعداد و ارقام اتفاق خاصی را در فضای تورمی کشور

نشان نمی‌دهد. نرخ تورم یک‌ساله منتهی به ۲۶/۴ و ۲۵/۸ درصد و نرخ تورم ماهانه در ماه‌ها مذکور

نیز به ترتیب ۶/۴ و ۳/۵ درصد بوده است.

ادامه در صفحه ۴

روز گذشته صورت گرفت سفر نوری المالکی به تهران

گروه سیاست: نوری المالکی، رئیس ائتلاف دولت قانون و نخست‌وزیر اسبق عراق که به تهران سفر کرده است، با رئیس مجلس و دبیر شورای امنیت ملی کشور دیدار و درباره مسائل دوجانبه و منطقه‌ای گفت‌وگو کرد. به گزارش ایسنا، رئیس مجلس...

صفحه ۲

سال هجدهم - شماره ۳۸۱۷ - ۱۲ صفحه - ۵۰۰۰ تومان

سرمقاله

انکار بعد از اقرار به جرم در امور کیفری

نعمت احمدی . حقوق‌دان

سیطره فضای مجازی

نوسید تولد ناظر عامی را درباره

تصمیمات مسئولان اعم از

اجرایی و قضائی می‌دهد. فضای

مجازی با انعکاس نظریات

مخالف و موافق با تکیه بر عرصه گسترده فناوری

را رودرروی یکدیگر قرار می‌دهد. البته درباره احکام

قضائی فضای مجازی نمی‌تواند مداخله‌گر باشد؛

بلکه منعکس‌کننده نظریات موافق و مخالف است.

احکام صادره درباره برخی متهمان وقایع اعتراضی

سال‌های گذشته که در فضای مجازی انتشار پیدا

می‌کند، نگاه‌ها را به تعاریف حقوقی خصوصا ادله

و اسنادی که در محاکم به‌عنوان دلیل علیه متهمان

مورد استناد قرار می‌گیرد، جلب کرده است. این

سؤال بارها از سوی افراد مختلف از جامعه حقوقی

خصوصا افرادی همانند نگارنده که دستی بر قلم و

حضوری در رسانه‌ها داریم، پرسیده می‌شود. چرا

متهمان در مرحله تحقیقات مقدماتی نزد ضابطان

دادگستری و سپس در دادسرا به استناد اقرار

انجام‌شده، با قرار مجرمیت و کیفرخواست مرحله

تحقیق مقدماتی را پشت سر می‌گذارند و در دادگاه

در اولین سؤال مقامات قضائی، متهمی که در

کیفرخواستی با تکیه بر اقرار صریح همه مراحل را

طی کرده است، در مرحله دادگاه از اقرار خود عدول

می‌کند و برخی متهمان از داخل زندان با استفاده از

همین فضای مجازی اخذ اقرار یا اعتراف را به‌عنف

دانسته و خود را بی‌گناه می‌دانند. حال باید دید

جایگاه اقرار در قوانین موضوعه جمهوری اسلامی

کجاست و چه اقراری باید پذیرفتنی باشد؟ ماده

۱۶۴ قانون مجازات اسلامی، اقرار را عبارت از اخبار

شخص به ارتکاب جرم از جانب خود تعریف کرده

است. کل فصل دوم از بخش پنجم قانون مجازات

اسلامی در ادله اثبات دعوی، در امور کیفری مربوط

است به افراد که جدا از تعاریف عمومی و کل اقرار

در دیگر قوانین، در شرایط اقرار در قانون مجازات

اسلامی آمده است: اقرار باید روشن و بدون ابهام

باشد (ماده ۱۶۶) اقرار باید منجز و معلق و مشروط

نباشد (۱۶۷) اقرارکننده باید در حین اقرار- عاقل،

بالغ قاصد و مختار باشد (۱۶۸) و مهتر از همه برابر

ماده ۱۶۹ که مستنبط از اصل ۳۸ قانون اساسی است

«قراری که تحت اکراه، اجبار، شکنجه یا اذیت و آزار

روحي یا جسمی اخذ شود، فاقد ارزش و اعتبار است

و دادگاه مکلف است از متهم تحقیق مجدد کند».

تکلیف قانون‌گذار به تحقیق از متهم در مواردی که

اقرار تحت اکراه، اجبار، شکنجه یا اذیت و آزار روحي

و جسمی صورت گرفته باشد، اهمیت شرایط مقرر

را می‌رساند که باید همه شرایط اقرار بر مقرر حاکم

باشد. این روش بررسی ادعاهای متهمان است. به

منظور کشف جرم، تعقیب متهم، انجام تحقیقات،

حفظ حقوق عمومی و اقامه دعوی در هر حوزه

قضائی، دادرسی عمومی و انقلاب شدن متهم،

ریاست دادرسا برعهده دادستان است که ریاست بر

ضابطان دادگستری را در همان حوزه قضائی برعهده

دارد. ضابطان قضائی هم مأمورانی هستند که تحت

نظارت و تعلیمات دادستان در کشف جرم، حفظ آثار

و علائم و جمع‌آوری ادله وقوع جرم، شناسایی، یافتن

و جلوگیری از فرار و مخفی‌شدن متهم، تحقیقات

مقدماتی و اجرای تصمیمات قضائی را برعهده

دارند. ماده ۲۹ قانون مجازات اسلامی ضابطان را به

دو دسته تقسیم کرده است: ضابطان عام که شامل

فرماندهان، افسران و درجه‌داران نیروی انتظامی که

آموزش لازم را دیده‌اند و ضابطان خاص که شامل

مقامات و مأموران و قضائی است و ضابطان خاص

در حدود وظایف محول‌شده ضابطان دادگستری

محسوب می‌شوند؛ از قبیل رؤسا، معاونان و مأموران

زندان نسبت به امور مربوط به زندانیان. مأموران

وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه و مأموران

نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

و همچنین دیگر نیروهای مسلح در مواردی که به

موجب قانون تمام یا برخی از وظایف ضابطان به

آنان محول شود که ضابط محسوب شوند. ماده ۳۰

همین قانون درباره عملکرد ضابطان مقرر می‌دارد

«احراز عنوان ضابط دادگستری، علاوه بر وثاقت و

مورد اعتماد بودن منوط به فراگیری مهارت‌های

لازم با گذراندن دوره‌های آموزشی زیر نظر مرجع

قضائی مربوطه و تحصیل کارت ویژه ضابطان

دادگستری است.» تحقیقات و اقدامات صورت‌گرفته

از سبوی اشخاص فاقد این کارت، ممنوع و از نظر

قانون بدون اعتبار است و دادستان مکلف است به

طور مستمر دوره‌های آموزش حین خدمت را برای

کسب مهارت‌های لازم و ایفای وظایف قانونی برای

ضابطان دادگستری برگزار کند.

ادامه در صفحه ۲

صفحه ۱۱

عکس: سهند تاجی، شرق

صفحه ۹

یادداشت

اقتصاد داده؛ تلفیق بیولوژی، کامپیوتر و اقتصاد

اسفندیار جهانگرد* . لیلا عرب‌باصری**

در ارتباط الگوریتم‌های زیست‌شیمیایی و الگوریتم‌های الکترونیکی مطابق قوانین ریاضیاتی دقیق و یکسان به کار می‌رود. به این ترتیب اقتصاد داده‌ها معتقد است که مرز میان موجود زنده و ماشین فرو می‌ریزد و پیش‌بینی می‌کند که الگوریتم‌های دیجیتالی نهایتاً رمز الگوریتم‌های زیست‌شیمیایی را باز می‌کند و عملکرد و کارایی بهتری از قبل به‌وجود خواهند آورد.

در این میان برخی سردمداران اقتصاد داده‌ها معتقد هستند که با این نحوه تحول، انسان دیگر قادر نیست داده را به اطلاعات تبدیل کند. بنابراین چرخه تبدیل داده به اطلاعات، دانش و خرد ناقص می‌ماند و برای رفع آن لازم است چرخه پردازش داده به اطلاعات، دانش و خرد به الگوریتم‌های دیجیتالی سپرده شود که پتانسیل و توانایی‌شان بیش از مغز انسان است.

معنی این گزاره این است که چرخه دانش و خرد به داده‌های بزرگ و الگوریتم‌های دیجیتالی و اقتصاد داده‌ها سپرده می‌شود. با این وصف علم اقتصاد داده که بیشتر بر مبنای دو رشته علمی بیولوژی و علوم کامپیوتر شکل می‌گیرد و بیولوژی در آن مهم‌تر است، ماهیت زندگی بشر را در آینده

زیرورو می‌کند. این تحول از سه طریق احتمال وقوع دارد؛ یکی از طریق مهندسی بیولوژیک، دیگری مهندسی سایبورگ یا بیونیک و نهایتاً از طریق مهندسی حیات غیرطبیعی. دراین‌باره افزایش کارایی و کاهش هزینه اقتصادی در سرعت گسترش آن مؤثر است چراکه به‌عنوان مثال تهیه نقشه ژنتیکی اولین ژنوم انسانی به ۱۵ سال وقت و سه میلیارد دلار هزینه نیاز داشت. ولی امروز می‌توان در چند هفته با هزینه‌ای معادل چند صد دلار نقشه DNA هر فردی را تهیه کرد.

از نظر اقتصاددانان، اقتصاد داده سازوکار

گردآوری داده‌ها درباره نیازها، توانمندی‌ها و تبدیل داده‌ها به تصمیم است. داده‌ها از طریق پیوند مستقیم همه تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان با یکدیگر پردازش می‌شوند، اطلاعات مبادله و تصمیمات لازم اتخاذ می‌شود. در این بین قیمت می‌تواند به صورت عملی برای هماهنگ‌کردن

اقدامات جداگانه افراد گوناگون عمل کند. در عصر اقتصاد داده‌ها، میان دولت‌ها و سازمان‌های غیردولتی بحث بسیار اساسی در زمینه تغییر ساختار از طریق اینترنت وجود دارد. این تغییر ساختار با توجه به اینکه در قالب نظامی پدیدآمده از قبل شکل گرفته، بسیار دشوار شده است و ضرب‌المثل «لاک‌پشت دولت نمی‌تواند به خرگوش فناوری دیجیتال برسد» را تداعی می‌کند. در این زمینه اطلاعات و سرعت آن دولت‌ها را از پا درآورده است. با توجه به تحولات سریع در هوش مصنوعی و یادگیری ماشین در دهه‌های پیش‌رو، شاهد تحولات چشمگیری در زمینه اینترنت هستیم که فناوری از سیاست پیشی می‌گیرد. گردش سریع اطلاعات باعث ابداعات جدید و بی‌نظمی‌هایی می‌شود که قدرت طراحی و برنامه‌ریزی با کنترل و شناخت آنها در اختیار هیچ‌کس نیست. کم‌تر کسی می‌داند اقتصاد جهان چگونه عمل خواهد کرد یا سیاست دیجیتال و اقتصاد داده‌ها چه نوع استراتژی دربرابر کاری که در این فرایند انجام می‌شود، سریع پاسخ‌دادن به معنایش کرده و درباره آن تصمیم‌گیری کنند. (اینجا بحث‌های جدی عدالت و عادلانه‌بودن الگوریتم‌ها مطرح می‌شود). ۲۰سال قبل گردشگران ژاپنی ماهی استهزای جهانیان بودند چراکه با یک دوربین همراه خود از همه جا عکس می‌گرفتند اما امروز این پدیده همه‌گیر شده و همه با گوشی‌های همراه خود در هر جای دنیا از لحظات خود عکس ثبت می‌کنند و به سیستم پردازش اطلاعات جهانی اقتصاد داده می‌سیارند. فلسفه مسئله ساده است. مسئله مدروزبون نیست؛ مسئله بقا و ارزش است که ارزش تعریف‌شده سیستم نه در تجربه، بلکه در اشتراک‌گذاری و تبدیل آن به جریان اطلاعات است.

حال در کشور ما باید چگونه با این فناوری

ادامه در صفحه ۱۱